

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane pe 1/2 an 5 „</p> <p>România și străinătate pe an 14 franci pe 1/2 an 7 „</p>	<p>Prețul inserțiunilor</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concurse edictate etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte 8 cor., de aci în sus 10 coroane</p>	<p>Correspondințele se adresează redacțiunii „FOAIA DIECESANĂ” fără banii de prenumerațiune și inserțiunile la</p> <p>ADMINISTRAȚIA Librăriei și Tipografiei diec. în Caransebeș</p>
--	--	--

Psiphologia

în însemnătatea ei pentru deșteptarea, cultivarea și înaintarea vieții religioase

Ființa omului o fac sufletul și trupul. Sufletul omului fără trup este un suflet, dară nu-i om, așa și trupul omului fără suflet este numai un trup, dară nu-i om.

Împreunându-se sufletul cu trupul, se încep felurite și nenumărate activități. Inima bate, plămâii respiră, sângele circulează, sufletul simțesc etc. De aceea și definesc: „Viața esto a fi activ” și numesc activitatea organismului trupesc, care urmează fără voia omului, viața lui fizică, iară activitatea sufletului viața lui psihică, sufletească sau spirituală.

Trupul și sufletul fie-care în felul său, sunt supuse dezvoltării.

Aceasta este legată de două condițiuni principale; pe de-o parte se cere, ca atât trupului cât și sufletului să i-se dea cele ce li înăntează dezvoltarea, pe de alta parte, ca și unul și altul să fie feriți de toate câte li-ar împedeca dezvoltarea sau li-ar face-o chiar cu neputință.

Dacă le împlinim aceste două condițiuni principale, atunci facem ceea ce-i omul datoriu să facă din partea sa pentru dezvoltarea proprie sau a aproapelui său; noi într'ăsa un caz, ca să vorbim cu cuvintele sântului apostol Pavel, plântăm și udăm, iară Dumnezeu este cel ce dă creștere.

Pe posibilitatea, de a putea înriuri asupra dezvoltării spiritului omenesc, se bazează posibilitatea creșterii și a învățământului. Cum îi de urmat la înriurire, învățăm prin esperință, deși adese-ori de abia după multe rătăcirii. Dară spiritului omenesc îi este propriu, că el, ajungând la o treaptă anumită a culturii, nu se mulțămesc cu atâta, de a fi constatat faptul, ci caută și neșul causal al faptului, el vrea să cunoască

causa și efectul, motivele și urmările lor. El caută și află legi, cărora li sunt supuse fenomenele. Cel ce nu cultivează însușirea această a spiritului său, acela lucră în contra rânduirilor creatorului, în contra învățăturii exprimate chiar a lui Isus Cristos. Așa corând odată fariseii și saducheeii dela Isus un semn din ceriu el li-a zis: » Când se face sara, ziceți: senin va fi, că se roșesc ceriul. Și demineată ziceți: Astăzi va fi vreme turbure, că se roșesc posomorit ceriul. Făfarnicilor, fața ceriului o știți judeca, iară semnele vremilor nu le puteți».

Omul a ascultat de această poruncă a lui Dumnezeu atât în privința vieții fizice cât și a celei psihice. El a căutat legile, prin cari îi este viața condiționată. Un product al ostenelelor lui sunt amândouă științele, dintre cari una o numesc fiziologie și cea laltă psihologie. Cea dintăiu înfățișază legile vieții fizice, iară a doaua ale vieții psihice.

Dacă cunoasem legile, cărora li e supusă viața psihică atunci suntem în pozițiune, a avea cu siguritate înriurința recerută asupra vieții spirituale, în cazuri anormale a face o diagnosă dreaptă, a cunoasce răul și a-l depărta. Deci este chiar, de ce însemnătate este psihologia pentru deșteptarea, cultivarea și înaintarea vieții religioase. Această însemnătate are să se illustreze în cele următoare pe baza unor învățături psihologice.

A. Înainte de toate ne învăță psihologia, că trupul și sufletul nostru stau într-o înriurință reciprocă

a) În ce mod este împreunat trupul cu sufletul, cum înriuresce unul asupra altuia, este o taină ca mii de taine de ale năturerii, care ne încungiură. Și aceasta se pare, că va rămânea taină pentru neamul omenesc pentru tot-de-una, dară cum-că unul înriuresce asupra altuia, și că aceasta înriurință reciprocă este supusă unor

legi anumite, aceasta o învață nu numai psihologia, ci o scie și fie-care din experiență.

Afară de aceea, că simțurile îi stau sufletului spre dispozițiune, că sufletul, picioarele, mâinile în genere mădulările trupului le pune în mișcare, scurt zis, afară de mișcările, cari le facem cu conștiință și cu voia au toate stările sufletului nostru o înfrînță asupra trupului nostru chiar și fără voia noastră. Cine se bucură, bucuria i-o citim în față, cine s'a spăimântat, se face palid, tremură, cine este aprins de mânie, fața i-se face roșie; pre cine îl mănâncă grija, acela starea aceasta a sufletului nu și-o va putea ascunde mult timp. Ori-ce iritare a sufletului se împărtășește și trupului și lasă o urmă, care devine cu atât mai însemnată, cu cât se repetese mai de adese-ori iritarea. Mânia, spaima, întristarea lasă adese-ori în trup un colț de boală, care desvoltându-se, aduce în urmă moartea.

Și trupul înfruesce neîntrerupt asupra sufletului. Procesul vieții fizice se răsfrânge neînțecat în suflet. Trupul este mediul, prin care sufletul vine la cunoștința lumii exterioare. Celce-i orb din nascere, sufletul lui nu poate nici odată să vină la ideea colorii. Cel ce-i surd din nascere, sufletul aceluia nu poate nici odată să aibă o idee de ton, de muzică. Căruia îi lipsesc amândouă simțurile acestea din nascere, acela nu va fi în stare să cunoască din opurile lui Dumnezeu existența lui. Sunt patime, cari precum a zis Isus în privința unui felu de demoni, nu se pot scoate decât numai prin rugăciune și prin post.

Béăturile spirituase întrebunțate peste măsură îl fac pe om, de nu-și mai este conșciut, și vătămându-i-se creerii, își perde lumina dumnezească, mintea. Înfrînță corpului asupra sufletului a fost recunoscută din timpurile cele mai vechi. „In corpore sano mens sana“ erau deprinși a zice Românii coi vechi.

b) Din faptul, că între trup și suflet există o înfrînță reciprocă, rezultă între altele, că cultivând viața spirituală, suntem dători a nu perde din vedere și viața fizică. Căci dacă ochii noștri nu vor vedea, apoi nu vom putea admira din opurile lui Dumnezeu atotputerea lui; dacă urechile noastre nu vor auzi, apoi nu vom putea auzi cuvântul lui Dumnezeu; dacă părinții vor fi bolnăvicioși, apoi nu-și vor putea împlini datoriile față cu copiii lor; dacă preotul va fi nepuținios, apoi nu va putea vesti cuvântul lui Dumnezeu; dacă va fi cine-va nervos, apoi nu vor mai ajuta nici învățăturele, nici îndemnările, nici prepusurile cele bune, căci el la cea dintâiu ocaziune se va lăsa răpit iarăș de simțimintele sale, se va aprinde iarăș de mânie. Dacă trupul e debil, ba chiar bolnav, atunci spiritul este lipsit

de unicul său organ, care numai decât îi e de trebuință pentru desvoltarea lui, cu al cărui ajutoriu spiritual își poate manifesta viața spre mărirea lui Dumnezeu și spre binele oamenilor.

c) Deși adevărul celor zice este prea vederat, totuș ne simțim îndemnați la obiecțiunea, că Mantuitorul a zis: *»Nu vă grijiți cu sufletul vostru, ce să mâncați și ce să beți; nici cu trupul vostru, cu ce să vă îmbrăcați: au nu este sufletul mai mult decât hrana și trupul decât îmbrăcămintea?«*

Ar fi o blasfemie în contra Fiului lui Dumnezeu, a esplica cuvintele aceste așa, că oamenii nu-s dători a se interesa, ce vor mânca, ce vor be sau cu ce se vor îmbrăca, că ei în astă privință sunt asemenea paserilor cerului. Cum-că cuvintele lui Isus nu sunt de luat în acest înțeles, rezultă din firea lucrului, dară o arată și logătura vorbei, în care stau. *»Nime«,* zice Isus în versul promergătoriu, *»nu poate sluji la doi domni: că au pre unul îl va urî și pre altul îl va iubi, au pre unul îl va cuprinde și pre altul îl va urgisi. Nu puteți lui Dumnezeu sluji si lui mamona«.*

Sub grija, de care este vorba în locul numit e a se înțelege devotământul deplin, care îl dătorim numai lui Dumnezeu. *»Deci căutați«,* zice Isus mai departe, *»mai întâiu împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui, și aceste toate vi se vor adaoge voaue«.* Isus așa dară nu zice, că oamenii n'au trebuință de celelalte, ci că toate celelalte li-se vor da lor. Și noi avem în fie-care zi prilej să vedem, că chiar așa-i.

Col-ce caută împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui, cel-ce împlinesce poruncelo lui Dumnezeu, aceluia îi vine fericirea pământească de sine. Așa unul este sănătos, voios, lucrătoriu, sirguincios, cumpetat, stimat și iubit de toți, în toate întreprinderile sale binecuvântat de Dumnezeu. *»Fericit bărbatul«,* zice psalmistul, *»carele n'a umblat în sfatul necredincioșilor, și în calea păcătoșilor n'a stăut, și pre scaunul perzetorilor n'a șezut, ci în legea Domnului voia lui și în legea lui va cugeta ziua și noaptea. Și va fi ca un pom răsădit lângă izvoarele apelor, carele rodul său va da în vremea sa și frunza lui nu va cădea și toate, ori câte le va face, vor spori«.*

A griji și de trup, și spre acest scop a sta de lucru, asta o poroncesce sânta Scriptură respicac. Lățindu-se o-dată la Thesalonica prin o epistolă supusă apostolului Pavel vestea, că în scurtă vreme are să fie sfârșitul lumii, și lăsându-și mulți creștini din cauza această ocupațiunile, umblând fără de lucru, li-a scris apostolul Pavel Thesalonichenilor o epistolă, cu care îi îndemna între altele la ordine și la lucru. *»Căci înși-vă sciți, cum vi-se cade voaue să urmați noaue; că noi nu am umblat fără de rânduială între voi, nici am mâncat dela cineva pâne în dar, ci întru osteneală și în nevoință noaptea și ziua lucrând, ca să nu*

îngreunăm pre cine-va din voi. Nu ca și cum nu am fi avut putere, ci ca pre noi să ne dăm pildă voaue, ca să urmați noaue. Că și când eram la voi, aceasta am poruncit voaue, ca dacă nu vrea cine-va să lucreze, nici să mănânce; căci auzim, că oare-carii umblă la voi fără de rânduială, nelucrând nimica, ci cu amăgitori purtându-se. Și unora ca acestora li poruncim și rugăm întru Domnul nostru Isus Cristos, ca cu liniște lucrând, să-și mănânce pâinea.»

Apostolul lucra așa-dară însuș și învăța și îndemna și pre alții să lucreze. Apostolul grija deci de trup și învăța și pe alții a face așa.

Însă a griji de trup, nu vrea să zică a trăi pentru trup sau, cum zice apostolul Pavel, pentru pânteco. »Că mulți«, scrie apostolul, »umblă, de carii de multe ori v'am zis voaue, iară acum și plângând zic, că sunt vrăjmași ai crucii lui Cristos: Al căroră sfârșit este peirea, al căroră Dumnezeu este pântecce, și mărirea întru rușinea lor, carii cele pământesci gândesc«. Cel-ce doarne mult, cel ce nu lucră, cel-ce trăiesce în plăceri, desfătări și desfrânări trupesci, acela nu grijesce de trup, din contra, il ruinează. A griji de trup, vrea să zică a da cele ce îi sunt de trebuință la desvoltarea și sănătatea lui, și al fori de toate cele ce ar împedeca desvoltarea, sănătatea și tăria sau chiar i-le-ar face cu neputință. Științele medicinei ni dau în astă privință un răspuns sigur și deplin și toate împărățiile, cari se bucură de o cultură mai înaltă, se grăbesc a se folosi de rezultatele acestor științe spre binele trupesc și prin aceasta și spre binele sufletesc al cetățenilor.

E drept, biserica a fost bântuită oare care timp de cresuri, cari priviau materia și așa dară și trupul omului de isvorul răului și deduceau din această învățatură consecințe unii mai mult, alții mai puțin periculoase. Aceasta o făceau mai multe sisteme gnostice. Gnosticismul s'a născut din amestocarea teosofiei orientale, a filosofiei grecesci și a ideilor creștinesci. Momentele caracteristice ale gnosticismului constau în învățatura despre dualism și despre emanațiune. Gnosticii învățau adecă, că precum Dumnezeu așa și materia este vecinică, deci susțineau un dualism. Ei ziceau mai departe, că din Dumnezeu a emanat sau a eșit un șir de ființe dumnezeiesci, numite conii, a căroră putere era cu atât mai mică, cu cât mai mult erau ele depărtate dela Dumnezeu. Unii dintre conii au plăsmuit lumea, folosindu-se spre acest scop și de materie, au desvoltat lumea, au mântuit-o. Omul constă din parte dumnezească și din materie. Mântuirea omului constă în învingerea materiei și în depărtarea ei, și se poate ajunge prin cunoștință (*γνώσις*) și prin ascasă.

(Va urma)

Lecțiuni din Religione

4. Păcatul strămoșesc

Ținta

Cum au devenit Adam și Eva nenorociți.

I. Analisa

Noi scim ce viață a dus Adam și Eva în raiu? Plăcută, fericită. Ei însă n'au rămas tot în această stare fericită; într'o di s'a întemplat ceva rău; ôre ce? Gândiți-vă la porunca lui Dumnezeu ce a dat-o lui Adam și Evei; cum sună aceea?... Deci? Adam și Eva au călcat porunca lui Dumnezeu și au păcătuit. Cum se va fi întemplat acesta?... Despre ce vă voi povesti așadară? *Despre păcatul cel dintâiu.*

Șiți voi vro istorioră, vro întemplare, în care să fie vorba de un păcat? (Istoriora religioasă-morală „Mortul“) Despre ce fel de ômeni a fost vorba acolo? (Repetiții imanente). Depre ômeni prefăcuți, vicleni, înșelători și mincinoși. Ce li s'a întemplat lor? Au fost pedepsiți. Pentru ce? Ce au păcătuit? Cum s'a simțit soțul celui mort? I-a fost frică. De ce? De pedepsă...

Să vedem acum: *Cum a călcat Adam și Eva porunca lui Dumnezeu.*

II. Sintesa

a) Ispita.

Adam și Eva vor fi umblat prin raiu. Care locuri ale raiului le vor fi cercetat mai des?... Mai frumos era în mijlocul raiului; ce era acolo?... Ce-i va fi spus Adam Evei despre pomul din mijlocul raiului? Acesta e pomul din care ne-a oprit Dumnezeu să mâncăm... Și ei nici nu aveau lipsă să mănânce din el; de ce?... Ce-și vor fi propus ei așadară? Că nu vor mânca din pomul acela. Cum voiau ei deci să fie? Ascultători. Când apoi mai târziu treceau pe lângă „pomul cunoștinței binelui și răului“, Adam nici nu se mai uita la el; pentru ce nu-i puteau folosi lui Adam fructele acelu pom? Pentru că nu era ertat să le mănânce. Eva însă se tot uita la merele frumoșe; ôre de ce? Va fi poftit din ele... Printre crengile și frunzele pomului era ascuns un animal; cu corpul său lung se înfășurase pe după crengă; ce fel de animal va fi fost? Un șerpe. Șerpele din ascundetorea sa vedea pe cei doi înși cum se plimbă, și el băgase de seamă, că Eva se uită cu poftă la merele frumoșe. Șerpelui îi era ciudă pe Adam și Eva, îi *invidia*; de ce? Pentru că ei erau stăpâni în raiu. Acesta nu-i plăcea șerpelui și își făcea socota: Cum voi putea face eu, ca acești doi ômeni să nu mai fie stăpâni în raiu? Care era deci gândul șerpelui?... Atunci i-a venit lui în minte porunca lui Dumnezeu; el încă o aușise... Așa dară dacă Adam și Eva mănâncă din pomul oprit, s'a gătat cu domnia lor — așa-și va fi gândit șerpele — o, de i-ași putea face să mănânce din pomul oprit? Ce voia el așadară?... La ce voia el să îndemne pe Adam și Eva? La neascultare. Ce observase el, când trecea Adam cu Eva pe acolo?... El scia așadară, pe

care dintre cei doi îi p^ote înșela mai ușor; pe care ôre?... Cu Eva voia deci șerpele să încerce; ce fel de animal era așadară șerpele fiindcă voia să *cerce* pe Eva și nu pe Adam? *Cuminte* sau *înțelept* și *viclén*.

Ascultați dară ce s'a întâmplat.

Predarea alineii prime și *reproducerea*.

Aprofundarea materială: Cum a început șerpele vorbirea sa? „Se p^ote că Dumnezeu a ăis.” Cu aceste vorbe voia șerpele să înșele, să *seducă*, pe Eva, s'ô facă să se încredincă de vorbele lui Dumnezeu. Cum și-a început așadară șerpele lucrarea? Cu viclenie. Acastă viclenie însă nu era de ajuns, căci Eva scia bine, ce poruncă dedese Dumnezeu; de aceea, ce i-a răspuns ea?... Viclénul șerpe însă observase mai de mult, că Evei nu-i convine porunca lui Dumnezeu; de aceea ce i-a ăis? „Nu veți muri...” Vorbele șerpelui au pus pe Eva pe gânduri. Ce va fi gândit ea? — *Ăntăiu*: Șerpele a ăis, că nu vor muri... Cum rămâne însă cu amenințarea lui Dumnezeu? Aceea nu e adevărată. *A doua*: Șerpele a ăis, „se vor deschide ochii voștri”, adecă veți fi mai înțelepți. Ce va fi gândit deci Eva despre Dumnezeu? Că Dumnezeu n'a voit ca ômenii să fie înțelepți. *A treia*: Ce le-a promis șerpele? „Veți fi ca nisce dumnezei...” De cine e mai bine deci să asculte omul? De șerpe — Așa își gândea Eva. Și ce va fi făcut? Să vedem.

b) *Călcarea p^orunicii*. — *Pecatul*.

Să vedem încă odată, cum a *cercat*, (*ispitit*) șerpele pe Eva. Ce i-a adus el înainte? Că:

1. Amenințarea lui Dumnezeu nu e adevărată.
2. Dumnezeu nu voiesce să fiți înțelepți.
3. Veți fi ca Dumnezeu, dacă mâncați din pomul oprit.

Acestea erau pré multe pentru capul Evei; ea doria să fie mai cuminte, mai înțeleptă; și tocmai atunci a dat cu ochii de un măr foarte frumos. Ce și va fi gândit ea, când l-a văăut? Cât de dulce, cât de gustos va fi! Și ce va fi făcut?

Ascultați!

Predarea alineii a doua și *reproducerea*.

Aprofundarea materială: Cum de nu a auăit Adam convorbirea Evei cu șerpele? Nu va fi fost cu ea, ci într'altă parte a raiului. Și Eva ce a făcut?... Ce trebuia ea să facă?... Ea însă nu numai că a mâncat ea, ci după ce gustase din măr, și tocmai venea și Adam pe aci, îi întinde și lui Adam mărul. Ce trebuia să ăică Adam? Eu nu mânânc din el. Și ce trebuia el să-i poruncescă Evei? Tu nu ai să mai mânânci din măr nici o bucățică. El însă n'a făcut așa; cum îi putem ăice pentru că n'a făcut așa? *Slab*. Ba ce-i mai mult, și el a mâncat din măr. Erau acum Adam și Eva ca și Dumnezeu: atotputernici, atotsciutori. etc.? Credeți voi acesta? Ceea ce-i bine și rău sciau, anume sciau, că ei nu sunt buni, ci rei; pentru ce?... Și au devenit ei mai norocoși, mai fericiți pentru acesta?... Din contra ei nu sciu, ce să facă acum de frică; și trebuiau să pună mâna pe inimă; de ce? De unde vine baterea de inimă? Ce le ăicea lor consciința? Voi ați făcut un rău mare

Ce vor fi gândit ei acum? O de ce n'am ascultat noi de Dumnezeu și să nu fim mâncat din pomul oprit! Sărmani ômeni! Cu câteva momente mai nainte ei erau încă *nevinovați*, și acum ce sunt? *Pecătoși*.

c) *Adam și Eva aud glasul lui Dumnezeu*.

Mai nainte Adam și Eva se buăurau, când auăiau v^ocea lui Dumnezeu în rai; ce poftiau ei însă acum? Numai de n'ar veni Dumnezeu, și de nu ne-ar fi văăut, de n'ar sei, că am căleat porunca Lui? De ce doriau ei acesta? Pentru că se temeau, le era *frică* de pedepsă. Sciu-a însă Dumnezeu, că Adam și Eva au pecătuit? De unde? *Dumnezeu e atotsciutoriu* (Cf. istoriôra „Moșul”). El a auăit ce a ăis șerpele cătră Eva, a văăut apoi cum Eva a luat din pom etc. Ce a mai văăut apoi? *Frica* lor... Și ce vor fi făcut ei, acum, când vor fi auăit pe Dumnezeu prin rai? Vor fi tremurat de frică, se vor fi ascuns. Le putea folosi acesta? Pentru ce nu? *Dumnezeu e pretulindenea de față* (Cf. ist. „Moșul”). Și ce vor fi făcut ei, când a venit Dumnezeu în rai? Presupuneri: vor fi mărturisit pecatul, s^eu îl vor fi ascuns... Ascultați!

Pedarea alineii a treia și *reproducerea*.

Aprofundarea materială: Ce a ăis Adam în frica sa? „Glasul T^eu am auăit...” Despre ce n'a făcut ei pomenire? Despre călcarea poruncii. De aceea Dumnezeu îi pune înainte pecatul; cu ce vorbe? „Nu cumva ai mâncat...” Adam însă nu voia să apară înaintea lui Dumnezeu așa de pecătos, după cum era; de aceea, ce ăice el? „Mierea mi-a dat...” Pe cine a aruncat Adam vina? Acesta n'a fost frumos dela el și nici n'a fost adevărat; pentru ce...? Ce să răspundă Adam lui Dumnezeu?... Dar Eva ce a răspuns? Ca și Adam, și ea aruncă vina pe altul, pe șerpe. Pe doi vinovați i-a ascultat Dumnezeu, mai era însă al treilea, cel mai mare vinovat: pentru ce? Dela șerpe s'a început pecatul. Pe răutăciosul și viclénul șerpe nici nu l'a mai întrebat Dumnezeu; ôre de ce? Ce i-ar fi răspuns șerpele lui Dumnezeu? Ar fi minăit.

Ce se va fi întâmplat acum?... Ce se întâmplă la noi, când se face judecată (la tribunal, la judecătorie) după ce judecătorii au ascultat pe cei vinovați? Li se spune pedepsa.

(Va urma)

Tabla dela Logoj

III

În primul meu articol despre „Tabla dela Logoj” am ar^etat, că celebra tablă nu e decât un clișeu pentru baiorile atât de lăăite și cunoscute poporului nostru.

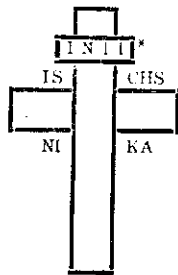
Di Dr. Branisce face nisce reflexiuni la acel articol, în cari — nu sciu pentru ce — caută să mă capaciteze, că »credincioșii noștri... primesc și astăzi dela preoții noștri brine...«; vorbește apoi despre *deprinderi poporane tradiționale*, și în fine se ocupă cu *originea legendară a serbării din 31*

August: „Brîul Maicii Domnului“ de bună seamă, ca... să nu se pronunțe asupra *menirii* tablei.

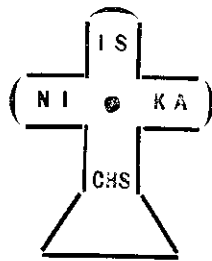
În articolul meu am amintit de baierele preoților uniți dela Mănăstirea Radnei. Aceste baiere, ce se vind procesioniștilor de toate limbile și confesiunile, conțin numai icoși sînte. Prin bună-tatea unui preot greco-oriental am un baier de ale noastre. Asemănarea între textul tablei și textul acestui baier restoarnă toate ipotezele susținute în „Drapolul“ despre menirea tablei.

Iată

Textul din fața tablei

Textul bairerului

Aici sunt numele prea santei născătoare de Dzeu, (72) cu nume-rul: mură, vergea, rădăcina, pămînt, sânta peatră, vînt de miazăzi, maslin, chivot, prestol, poartă, sion, mamă, pat portativ, în-vălitoare carte, clește, fecioară, prorociță, împărăteasă, —, —, mi-reasă, soră, —, fică, cea cu brău, nor, —, —, cet, răsărit, apus, —, cetate, stîlp, loc, lână, femeie, fericită Maria, —, —, —, privi-toare, însuflețitoare de inimi, mun-tele Domnului, preasănită, cădel-niță de aur, precinstită, fără bărbat, sinceră zeiță mărul binevoit, floare nedesfăcută, sânta sînșilor, tabla legămîntului, raiu, tămăie, crin, —, steagul împărăției, scaun de Cheruvimi, masa cea sântă, primitoare de Dzeu, palat ade-vărat —, casa lui Dzeu, jert-felnic, tărce unge cu sântul mir, —, porfirul bisericii. Pentru tine Dumnezeu e cu noi.

(Textul din dosul tablei:)

Aici sunt numele D-lui cu Numer 72. Dacă cineva le are și le poartă cu sine va fi ferit de toate relele. Putere, tărce, cuvîntul, viață, milă, dragoste, înțelepciune, mîntuitor, a tot stăpănitor, mîngăitor, lumină, masă, păstoriul oilor, piatră, cale, casă, rădecină, floare, întemeiere, cap, curat de femei, adevărul cel mare, fiul omenesc, începutul, întâiu născut, mesia, împărat, inel, Isus, pânea cea cerească, părinte făcător, Savaot domn, duch sânt, milostiv, ajutor, puternic. Christos vinde-cător, cel bun de suflet, milostiv, preaveinic, nemuritor, creator, miel, leu, vișel, fața, mărire Eu sum, care sum dreptatea, izvorul, gura adevărului, bucuria căpetenia, eleon, preot, proroc, ușă, — ve-nic, îndreptarea, Dumnezeu, Treime nedespărțită, împărat peste toți împărații.

*) Inscripțiunea aceasta, ce obvine numai pe crucea din dosul tablei și pe care d-l Dr. Branisce n'a putut-o descifra, este: „Isus Nazarineanul Împăratul Iudeilor“.

(Textul din față este încușigurat de Evanghelia dela Mateiu 10, 5-11 și de Rugăciunea-exorcizare, ce se finesece așa:)

Să nu ai putere diavole ne-curat asupra robului lui Dumnezeu.... în vecii vecilor. Amin.

(Textul din dos este încușigurat de „Lauda crucii“. Utimele cuvinte de pe această latură sunt:)

Datu-s'a aceasta sântă cruce cu 72 nume a lui Chs. robul(ui) lui Dumnezeu.... În numele Tatălui și Fiului și sântului Duh, în veac. Amin.

ajută robului lui Dumnezeu..... și-l mîntuesce pe dinsul de totă Bóla și neputința cei vine din réul Văzduh, pentru rugăciunile prea curatei maicii tale, și a tuturor sînșilor cari și-a plăcut ție din veac, acum și pu-rea și în vecii vecilor Amin.

Cred, că — fără a mai însista asupra textelor din punct de vedere limbistic și ortografic — suntem lămuriti asupra *menirii* tablei.

Observ încă, că pe o parte a săculețului. în care se pune baerul, este desemnată *crucea* cu IS CHS NI KA, iar pe cealaltă *Maria cu pruncul în brațe* cu inscripția MR THU.

Ingredientele, ce se pun în baer, sunt: o *cruce* de lemn dintr'o punte sau de păducel, *tămăie* și *pelein*.

Varietăți

Nascerea Domnului. Această mare și sântă zi a fost serbătorită în întreaga diecesă cu solemnitățile îndatinat. În biserica catedrală din loc a pontificat sânta liturgie Prea Sântitul Domn Episcop *Nicolae Popea*, asitat de I. P. Cuvioșia Sa D. Arhimandrit-Vicariu *Filaret Musta*, P. Cuvioșia Sa D. Protosinzel *Dr. I. T. Badescu*, asesorii consistoriali *Dr. Barbu* și *S. Șandru* și preoții locali *I. Stoian* și *G. Buru*. Frumoasa pastorală de Grăciun a fost cetită de P. C. S. D. *Dr. I. T. Badescu*. Responșorile liturgice le-au executat corul elevilor dela Institutul nostru diecesan.

Răscumpărarea felicitărilor de Anul-nou.

Obiceiul felicitărilor de Anul-nou, împreunat cu mari perderi de timp, cu cheltueli și alto inconveniente, de câțiva ani încoace a fost pus și la noi în serviciul culturii noastre naționale. Începutul l-a făcut „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“, care a inițiat răscumpărarea felicitărilor în favorul Muscului istoric și etnografic și cărei i-a și succes să alimenteze pe această cale fondul de zidire an de an cu o sumă destul de considerabilă. De-oare-ce museul se va preda deja în anul viitor destinațiunii, iar „Asociațiunea“ mai are trebuința de mijloace bănești pentru instalarea lui, ar fi de dorit, ca la proxima aniversare să se facă cât mai multe rescumpărări în favorul acestui scop. Prin aceste răscumpărări putem ajuta o frumoasă instituțiune culturală fără a ne impune cea mai mică jertfă. Biroul „Asociațiunii“ va publica și de astădată consemnarea donațiunilor în o mică broșură, ce se va trimite tuturor persoanelor, cari își vor rescumpăra felicitările.

Mulțămită publică. On. institut de credit și economii „Făgețana“ a dăruit fondului de ajutorare „Ioan Popasu“ suma de 20 coroane. Mult On. Domn *Iodor Cioloca*, preot în Șipet, a răscumpărat felicitările de anul nou cu 2 cor. Dl *Nicolae Cornean* preot în Apadia a răscumpărat felicitările de anul nou cu 10 coroane, iar Dl *Vasile Ciuta* învotător pens. în Jebel cu 2 cor. Dl *Constantin Călușan* cassar în Li-brăria diecesană cu 2 cor. Pe această cale li-să exprimă cea mai călduroasă mulțămită. Dr. Iosif Olariu președinte. Dr. P. Ionescu, cassar.

Societatea română de cântări și muzică din Caransebeș aranjază un *concert* în presara de Sîn-Văsii, 31 Decembre 1893 st. v., în sala mare a otelului la „Pomul verde”. Membrii societății au intrare grătită; pentru nemembrii de persoană 1 cor., de familie 2 cor. 40 fil. Începutul la 8 oare sara. *Programul*: 1. Porumbescu—A. Sochor: „Hora Severinului”, cor micst. 2. G. Musicescu: „Ileana”, cor micst. 3. C. Dumitrescu—A. Sochor: „La mijloc de codru des”, cor micst. 4. G. S. Vasiliu: „Te-am așteptat”, cântată de Dșoara Sidonia Nimu, cu acompaniament de pian. 5. G. Musicescu: „Lelea vitează”, cor micst. 6. G. Musicescu: „Doina”, cor micst.

Reuniunea română de cântări și muzică din Oravița-Montană aranjază o petrecere, în seara de Sîn-Văsii la 31. Decembre 1903. în sala otelului „Corona Ungariei”, din Oravița montană. *Programul*: 1. Nejedly: „Tătarul”, cor bărbătesc. 2. C. Porumbescu: „Numele tău”, cor bărbătesc. 3. H. Bianchi: „Refntorcerea victorioasă”, cor. micst. 4. V. Vasilescu: „Puiculița”, cor bărbătesc. 5. Bortniansky: *Concert „La riul Babilonului”, cor micst.*

Himen. Domnul Dimitrie Burai profesor în Zolyom și-a fidanțat de soție în 31 Decembre st. n. 1903 pe dragalașa Domnișoară Valeria Popoviciu fca Domnului preot Vasile Popoviciu din Pecenișca — Băile Herculane.

A V I S

Onoratele comune bisericesci, cari restează cu abonamentul la „Foaia Diecesană”, precum și singuraticii, cari sunt în restanță pentru călindare sau alteale, sunt rugați, ca în interesul lor propriu să binevoiască a-și plăti cât mai curând datoriile lor la subsemnata administrațiune în Caransebeș, căci la din contră vom fi siliți a încassa dela dinșii pretensiunile noastre pe calea procesului, prin ce s'ar cauza numai spese, fără trebuință.

Administrațiunea

Tipografiei și Librăriei Diecesane.

Licitațiune minuendă

Pe baza incuviințării Venerabilului Consistoriu diecesan dtto 22 Octobre 1903 Nr. 3651 B. se escrie licitațiune minuendă pertru astrucarea turnului sântei biserici cu tinichea de aramă, repararea turnului și bisericii pe din afară, dimpreună cu zidul care încunjură curtea sântei biserici și facerea unei porți de fer din comuna **Borlovenii-Vechi**, protopresbiteratul Mehadiei, cu prețul de esclamure de 2194 coroane.

Licitațiunea se va ținea la 18/31 Ianuarie 1904 la 2 oare după ameazi în localitatea cancelăriei parohiale din loc.

Reflectanții vor avea să depună înainte de licitațiune vadiul de 10% din prețul esclamării în bani gata ori hârtii de valoare.

Planul și specificațiunea de spese și măsuri se pot veda la presidiul comitetului parohial în ori ce zi.

Borlovenii-Vechi în 15/28 Decembre 1903.

Timoteiu Borchescu

Ioan Bojinescu

preot și președ. com. par. 2—3 [70] notariul comitetului.

Concurse

Pentru ocuparea postului de preot în parochia de clasa a II-a din comuna **Maciova**, protopresbiteratul Caransebeșului, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecesană”.

Emolumentele :

1. Doauă sesiuni parohiale în complex de 64 jugere.
2. Birul parohial câte doauă coroane în bani sau 5 oche de cucuruz dela fiecare număr de casă.
3. Venitele stolare uzuatate în comună, dela boteze, cununii, înmormentări, praznice etc.
4. Alte venite accidentale în sumă de 100 coroane. De cortel va îngriji comuna bisericească.

În caz când nu vor reflecta concurenți cu calificatie pentru parohii de clasa II-a, vor fi admiși și concurenți cu calificatie pentru parohii de clasa III-a.

Concurenții sunt poftiți, ca pe lângă prealabila încunoscințare a Prea Onoratului Domn Protopresbiter să se prezenteze în biserica parohială și să-și trimită recursele P. O. Domn Protopresbiter în Caransebeș.

Maciova în 5 Octomvre 1903.

3—3 [68]

Comitetul parohial

În conțelegere cu protoreshiterul tractual.

Pe baza incuviințării Venerabilului Consistoriu dtto 24 Septembrie Nr. 3368 S. 1903, pentru ocuparea definitivă a postului învățătoresc la școala confesională gr. or. rom. din **Ciuchiciu**, protopresbiteratul Bisericii Albe, se escrie concurs pentru clasele inferioare I—II cu termen de alegere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecesană”.

Emolumentele :

1. Salariu în bani gata 600 cor.
2. Cortel liber în localul școalei.
3. Diurnele pentru conferințele învățătorești și adunarea generală 50 cor.
4. Lemne pentru învățatoriu și școală 50 cor.
5. Scripturistica 8 cor.
6. Curatorul școalei, cu care se concrede învățatoriu, 32 cor.
7. O grădină estravilană de 1.200□ pe locul „Ogașu lui Chogoș”.

Pentru înmormentări, unde va fi poftit, 40 fil. Doritorii de a ocupa acest post sunt îndatorăți termenul prescriș a-și trimitte recursele, ajustate conforme normelor din vigoare, Prea On. Oficiu protopresbiteral în Ian.

Pentru serviciile prestate înainte în alte comune, comuna bisericească nu acordă nici un favor.

Alesul învățatoriu va avea se poarte scripturistica în ședințele comitetului parohial și ale sinodului, și dacă va fi însărcinat cu facerea socoților bisericesci și ale cultului, pe lângă remunerațiune de 20 cor. anual, va fi îndatorat a le face. Concurenții cei ce vor avea 4 clase gimnasiale sau reale, și cari vor fi în stare a conduce corul, sunt preferiți.

În fine alegendul învățatoriu este îndatorat a conduce cântarea în strana stângă.

Din ședința comitetului parohial din *Ciuchiciu* ținută la 27 Novembre 1903.

2—3 [71]

Iacob Brnzei m. p.

Svetozar Mutașcu m. p.

președ. com. par.

not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Filiș Adam*, protopresbiter.

Pe baza încuviințării Venerabilului Consistoriu diecesan ddo 10 Novembre Nr. 4005 B. ex 1903, se escrie concurs pentru ocuparea postului de paroh la parohia de clasa I din *Mircovaș*, protopresbiteratul Bisericii-Albe, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecesană“.

Emolumentele :

1. Una sesiune parohială constătătoare din 32 jugere de pământ arătoriu de clasa I, după care e a se purta și sarcinile publice.

2. Un plaț parohial intravilan de 600□, fără casă parohială.

3. Doauă grădini estravilane una 800□ și alta de 200□.

4. Stola usuată.

Doritorii de a ocupa acest post au se trimită suplicele instruate conform statului organic și regulamentului petru parohii, adresate comitetului parohial din *Mircovașiu*, Prea Onoratului Oficiu protopresbiteral al Bisericii-Albe în Iam.

Recurenții sunt poftiți a se presenta în vro Duminică sau sârbătoare în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și oratoriu, dar aceasta cu prealabila învoire a protopresbiterului tractual și nici de cum în ziua alegerii.

Dat în *Mircovaș* din ședința comitetului parohial, ținută 24 Novembre 1903. 2—3 [72]

Ioan Buică m. p.
not. com. par.

Paun Ciuciu m. p.
președ. com. par.

În conșelegere cu mine: *Filiș Adam*, protopresbiter.

Pentru întregirea postului nou înființat de învățătoriu la clasa I-a a școlii gr. or. române din comuna **Măidan** se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt :

1. Salariu în bani gata 600 cor.

2. Pentru cortel 50 cor.

3. Pentru lemne pe saina sa și a școlii 50 cor.

4. Pentru conferințe și adunarea generală 20 cor.

Alesul învățătoriu este îndatorat a purta cantoratul în biserică, a compune socoțile bisericii și a cultului și a conduce corul înființând.

Pentru serviciile prestate înainte de ocuparea acestui post comuna nu acoardă alesului nici un emolument.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și subșterne rugărilor ajustate conform prescrișelor în termenul deschis la oficiul protopresbiteral al Oraviței.

Maidan în 28 Novembre 1903. 1—3 [74]

Comitetul parohial.

În conșelegere cu protopresbiterul tractual.

Pe baza ordinațiunei Ven. Consistor diecesan ddo 24 Septembrie N-rul 3528 Șc/1903, se escrie de nou concurs pe postul docental din comuna **Jupani**, protopresbiteratul Făgetului, cu termen de concurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecesană“.

Emolumentele sunt :

1. Salariu anual 600 cor.

2. Pentru scripturistică 6 cor.

3. Pentru conferințe 5 cor.

4. Pentru curatorul școlii de il ține docintele 16 cor.

5. 16 metri de lemne, din care are a se încălzi și sala de învățământ, 48 cor.

6. Dela fiecare înormântare, la care neîncungiurat trebuie se participe 40 fil.

7. Locuința liberă în edificiul școlii de nou zidite cu 2 chilii, cuină, cămară, pod bun pentru bucate, grajd cu cămară sepeșat și grădina de legumi de 1200 □^a.

Concurenții au a-și subșterne petițiunile lor instruate conformal normelor din vigoare în termenul deschis la oficiul protopresbiteral din Făget.

Învățătoriu ales este îndatorat a purta cantoratul în s. Biserică, a instrua tinerimea în cele rituale a ținea prelegere cu cei de toate zilele și adulti, a asista ca cantor la cununii și boteze, a purta scripturistica în comitetul și sinodul parohial, a compune prelimerariul, repartițiunea cultului și socotelele cultului.

Învățătoriu este dator a plăti contribuțiunea, ce cade pe școală.

Pentru servitiile învățătoresci prestate înainte de ocuparea postului din concurs, comuna bisericească nu acoardă alesului nici un altfeliu de emolument, decât cele înșirate aici.

Comitetul parohial vîzînd, că alesul învățătoriu își dă toată truda a face progres cu elevii il va remunera separat pentru ostenelele lui.

Comitetul parohial doreșce, ca concurenții să se presinte în vro-o Duminică ori sârbătoare în s. Bis. spre a-și dovedî desteritatea în cântare și tipic, dar nici decât în ziua de alegere.

Sudriaș-Jupani în 10 Octombrie 1903.

1—3 [73]

Comitetul parohial

În conșelegere cu mine *Sebastian Olariu* m. p. protopresbiter tractual.

Anunț

Neguțătoria mea de apartamente bisericesci, icoane bisericesci și istorice, mașini de cusut, oroloage de părete și buzunare, artiele de aur și argint, se află în orașul Panciova în piața mare.

Mita Perinați m. p.

neguțătoria.

Însciințare

despre

moara cu turbină din Teregova!

Subscrisul face poporului cunoscut, cum că moara aceasta este reconstruită după sistemul nou și se află întrînsa:

două petri noi 42" de late;

două scaune cu valțuri (Walzenstuhl);

una mașină (copperei) a curăța și ciurui grâu, săcară etc. și semînță pentru semănături;

una mașină nouă (ciur) pentru a cerne făină în mai multe feliiuri cu 8 site de mătasă, adusă din Viena;

una mașină pentru gris;

una mașină noauă pentru urlău;

una mașină (vaeagă) pentru pănuri de lână (cioareci și straiie), cu care se poate invăega la zi și noapte 150 metri;

una mașină și presă pentru uloiu;

un firiz de tăiat toble și lăteți.

Toate aceste mașini sunt cu curele în legătură cu osia Turbinei, **care prin puterea apei se întoarce de 150 de ori într'un minut**, așadară e în stare, a măcina până la 200 de meteri la zi.

Hrana se cântărește și vama se ia dela 100 clg. a 10 parte în natură nu în bani.

Fiecare partidă primește un bilet cu numere spre a cunoaște hrana și sacul său cu maciniș.

Murariul e îndatorat a macina hrana oamenilor după numărul biletului, adecă a sacului, știind astfel tot omul rîndul său.

Drumul dela podul Timișului până la moară e regulat și în stare bună.

La moară se află un grajd și șopru mare pentru scuteala vitelor și trăsurilor.

Fumatul în moară este oprit.

Deoarece subscrisul ca proprietariu al morii nu locuiesc stabil la moară, ci numai din când în când, rog on. mei clienți să binevoască, ca toate abusurile, cari să fac prin servitorii mei la moară etc. să le scrie în protocolul de jalbă, pe care murariul la cerere e îndatorat al estrada omului, bine voitoriului meu, pentru orientarea mea

Fiind condus de nisuița a îndestula poporul întru toate, m'am dat silință a ridica această moară singură în felul ei și rog pe toți aceia, cari au trebuință de moară, firiz, teasc etc. se vină cu încredere **la moara mea** asigurându-i încă înainte pentru un serviciu prompt și bun.

Domnii Primari din cercul Teregovei sunt rugați a aduce aceasta la cunoștința poporului nostru.

2-3 [89]

Cu stimă

George Andreevici.

proprietariu de moară.